

Звук, моћ звука, мантре...

– Увод у семинар „Духовни звук и његова практична лековитост“ –

§ 1. Преглед тема семинара

- материја је груба („твар“) или суптилна („танано, оно изнад, етар“), а звук је суптилна материја
- звук је не само суптилна материја, него и најсуптилнија јер је звук:
 - 1) покретач многих материјалних појава или стања (ћарлијање ветра смирује, лепа реч обрадује, зла реч повређује, наредба изазива рат, али и успоставља мир, реч даје знање и истину, али и шири незнање и лаж, језик преноси цивилизацијско сазнање и искуство, обезбеђује комуникацију и даје информацијски континуитет; ведска оружја која се активирају звуком и Теслине замисли...)
 - 2) покретач материјалности уопште (зачињање добре или свете деце уз свету реч, Апсолут Речју ствара: *У почетку бијаше Реч (Логос)* или, пак, ведско *Танух* □!)
- дакле, што је материја суптилнија, то је моћ већа
- гледајући из угла Света идеја, идејни звук је духовни звук и, логички, он је несамерљиво моћнији од материјалног звука јер све духовне револуције света, већег или мањег обима и трајања, започете су и остварене помоћу моћи духовног звука:
 - 1) ведска (аријска) цивилизација, поједини дервишки редови, духовна реформација Мадв(ачарј)е, исихазам Григорија Паламе, санкиртан Чејтанје, гаудија-матови Бактисиданте, богомољачки покрет Николаја Велимировића, ИСКОН Бактиведанте Свамија-Прабупада... — уза све то су грубљи видови материје долазили сами од себе: обиље ведског доба, богатство дервиша, мноштво храмова Мадв(ачарј)е, брзи пораст цркава исихаста, сви тадашњи Индијци следбеници Чејтанје, више од 64 храма Бактисиданте, разгранатост ћелија богомољачког покрета, више од 108 центара Бактиведанте Свамија-Прабупада
- дакле, што више звуком „дарнеш“, то више долази моћи, обиља, среће, радости итд.
- звук је и лек и то је део Ајур-Веде, најдревније медицине света, према постулату: грубо се санира грубим – а лечи се суптилним и још суптилнијим
- дакле, што је звук суптилнији или духовнији, то је јачи као лек, по принципу: као што је духовни звук несамерљиво моћнији од материјалног звука, тако је и духовни звук несамерљиво моћнији лек од материјалног звука (ајурведска терапија звучним посудама, ајурведска терапија мантрама за оздрављење, позитивирање психе позитивним речима и афирмацијама, излечење психе молитвом или мантрама, телесна оздрављења од молитви или мантри...)
- духовни звук је, логички, пре свега лек за душу или дух, за наше право, духовно, изворно, исконско ја које смо – болесни од материјализма – заборавили
- излечење тог духовног јаства (сопства) од материјализма, његово духовно оживљавање и, логички, повратак те појединачне „идеје у Свет идеја“ јесте врховна добробит духовног звука, молитве, мантре...
- повратак правих нас, душе, духа, у димензију Вишег Ја је једини прави, односно блажени живот, као кад се риба праћаканем враћа са обале у реку, свој једини и прави дом
- молитве или мантре не кују се и не смишљају како дан осване, већ долазе из најчистијих извора: из Више димензије (Божанском инспирацијом), из светих списа (Веда, Ајур-Веде...) те од врских духовних лекара (светаца над свецима)

- духовни звук даје тзв. „укус за више“ и тако води душу, појединачну „идеју“, духовно јаство (сопство, себство, *Selbst*) од нижих навика и искустава ка вишим навикама и искуствима (не: месо, риба, јаја, опијати, коцка, секс, сем за зачињање добре или свете деце, као и све друге очито лоше особине)
- духовни звук или мантра није ствар вере, већ је то пре свега искуство, тј. боље је ако духовни болесник, тј. *ми* верујемо у духовни лек, али уопште и не морамо, само нек прогутамо кашичицу, макар и из беса, лудости или радозналости – све делује
- Веде нису религија или вера или филозофски пут, него су то најстарији и општи (вечни) принципи пре свега духовног живљења па живети у складу са Ведама не значи ишта или сместа мењати у својој нацији, вери, идејама, уверењима итд. — исконски Пут све узвисује природно и постепено до Исконости
- мантре су на језику *наше*, индоевропске или индоаријске (пре свега духовне) праивилизације, на санскрту, али се могу јавити и у другим језицима, као и трансјезички, односно (случајно) гласовно садржане у неком од постојећих језика
- типови мантри: бица-мантре („мини-мантре“), мантре (класичне мантре) и мантре са посебним препорукама за начин употребе и корисника
- начини вибрирања мантри: мантре које се само изговарају, мантре које се певају и изговарају, мантре које се и певају и изговарају и медитирају
- добре (ведске) и лоше, тј. лажне (постведске, хиндуистичке = ведске секташке) мантре
- категорија *маха-мантре*, мантре над мантрама, четири различите маха-мантре за четири космичке ере времена или доба човечанства (југе), само маха-мантра се и пева и изговара и медитира
- маха-мантра за садашњу космичку еру (југу) и њен однос према мантри *Ом*, маха-мантра за ову југу (*кали-југу*) као праизвор свих ведских мантри према односу: драги камен и златни прстен-држач, а по принципу: највеће блага најпалијима
- практичне радионице, питања и одговори и удубљивања у санскрт као информацијски „савршен језик“ где год је то и угодно и корисно (*dulce cum utili*)...
- додатак: значење речи *мантра* на санскрту¹

*мантра*х □ м. (ређе *мантра*м ср., или чак *мантра̄* ж.)

- 1) Реч, света реч, духовна реч
- 2) свети текст, цитат или стих из светог списка
- 3) свети збор, молитва, ода Богу
- 4) химна Богу, обредни текст (који се пева или скандира)
- 5) зазив, обраћање Богу или арханђелима
- 6) мистични, свемоћни, духовни зазив
- 7) магијски зазив, призивање
- 8) бајалица, мађија, чаралица
- основних ведских мантри има 70 милиона, оних осталих небројено
- 9) арх. ријеч, савјет, збор,² савет, план, наум, тај(н)а
- 10) Бог-Логос
- 11) арханђелска или херувимска молитва
- 12) кућа комуникације, 5-а у хороскопу

¹ *Monier-Williams Sanskrit-English Dictionary*, 786, 1.

² У изразима *ријеч учинити*, *савјет* или *збор учинити*.

§ 2. Радионица: Шта је то мантра и вреди ли то чему?

(Жарко Вељковић • 0613033905)

Сретну се двоје у Нишу па ће једно: „Де си, бре, шта радиш?“ – „Ма ево мантрам нешто.“³ Ако бисмо редом питали: „Шта је то мантра?“, покоји поп рекао би: „Молитва Сатани!“, ко се бави јогом, рекао би: „Трансцендентална вибрација!“, неки интелектуалац одговорио би: „Индијска бајалица!“⁴, већина људи на улици одговорила би са: „Молим?“, „Боле ме уво!“, „Пусти те глупости!“ или „Иди, бре, о чему ти мислиш!“, а неко би оног ко пита сигурно повео и до најближе болнице на посматрање.

У којој мери је и ко од њих одговорио на горње питање? — Мантра делује пре свега на човеково суптилно тело па и није чудо што се неко – замантра. Мантра је каткад и молитва, међутим – не Сатани! Важећа дефиниција мантре јесте *трансцендентална вибрација*,⁵ али то нама не значи ништа – док не искусимо! Мантра никако није бајалица, а индијска је у томе што је већина мантри на санскр(и)ту, језику древне Индије, а заправо и управо – макар у духовноме смислу –⁶ језику индоаријске или индоевропске цивилизације, одакле су и потекли скоро сви данашњи европски и један део азијских народа па и ми овде Срби чије име може да се протумачи једино на санскр(и)ту, а значи *они који бију (-би) главом/роговима (Ср-)*,⁷ тј. *јаки као бикови!*⁸ Дакле, мантра је део најстаријег, изворног српског културног наслеђа, а то што смо ми на мантре умногоме заборавили, то не значи да и даље мантра не спада у исту категорију са Бадњаком и Божићем,⁹ дакле старије и од славе! А оном кога ни реч *мантра* не занима, цела ова прича звучаће – наравно, бесмислено! Понеком психијатру мантра би вероватно представљала начин да човек – клинички излуди, и то обично у некој секти и слично! Али ко је луд? И је ли секта све што не разумемо? Повезујемо ли реч *мантра* са појмом *секта* јер заправо – не знамо. *А незнање је страх, а знање је храброст*, вели древна индијска изрека. Зато хајде да се обавестимо шта јесте мантра!

Према Ведама, древноиндијској збирци стручних дела и расправа у скоро свим данашњим пољима знања, дефиниција мантре полази од дефиниције човека. Наиме, човеково биће састоји се од (грубог) тела, од суптилног тела тј. ауре/психе/ума и разума/мисли, осећања, жеља, интелигенције и ега и од свесности тј. душе. Е сад, мантра је оно што је на нивоу свесности или душе, дакле нешто чисто свесно, трансцендентално или духовно! И стога мантра – звуковно гледано – ни не путује кроз ваздух и етар, него нивоом суптилног тела, те је зато и исправније рећи да је мантра – вибрација! Укратко, мантра је вибрација сачињена од чисте свесности, од трансценденције, од оне исте твари од које је и душа! Још краће, када душу пребациш у звук – добијеш мантру, духовни звук или, како би то Месмер рекао, *звучање душе!*

Наравно, све мора имати своју сврху па и то звучање душе! Запитајмо се, што би душа и коме да звучи? Ником другом него егу, интелигенцији, жељама, осећањима, мислима и телу саме. А зашто? – Па звук лечи, што је и медицински потврђено, и не

³ За идеју предавања и почетни пример захваљујем се Драгани Воркапић, из Ниша.

⁴ Упоредити: М. Вујаклија, *Лексикон страних речи и израза*, Београд, 1986, одр. *мантра*.

⁵ А. Ч. Бактиведанта Свами Прабупад, *Наука о самоспознаји*, Суботица, 1994, погл. *Разумевање Кришне и Христа*. Целокупно дело, на енглеском, може се бесплатно скинути са <http://www.iskcondesiretree.info/> (Books, Śrīla Prabhurāda, Science of self-realization), на хрватском са <http://www.plavidcak.org/> (Књиге), а на српском по цени штампе поручити од издавачке куће *Би-Би-Ти* на број 0643907752 (Александар Перић).

⁶ В. Станишић, *Увод у индоевропску филологију*, Београд, 2006, 30.

⁷ Ж. Вељковић, *Древни Срб(њ)и и други народи у Ведама (ведској књижевности)*, Београд, 2009, 4. Видети и: А. Gluhak, *Hrvatski etimološki rječnik*, Zagreb, 1993, одр. *Srbin*.

⁸ Упоредити: V. Georgiev, *Introduction to the history of the Indo-European languages*, Sofia, 1981, 168.

⁹ А. Gluhak, Нав. дело, под одрр.

само то, него нам древноиндијске Веде откривају да је звук најсуптилнији вид материје и тиме и најмоћнији, па само се сетимо наше старе народне *Језик је оштрији од мача!*

„Шта има неки звук да ме лечи?“, запитао би се у души неко. Одговор је суров! Услед ега уверени смо да смо само оно што видимо, поричемо све суптилне нивое постојања и то је, по Ведама – лудило. Интелигенција нам већином помаже да се „снађемо у животу“: смути!, превари!, прави се!, слажи!, извуци се!, збуци! – опет лудило! Мисли, осећања и жеље су као ковитлац у нама – хоћу, не могу, смем, не смем, види на теве-у!, имам ли пара?, јури!, трчи!, жена, деца, школа, посао, фирма – кланица душе! А тело и поред напретка у цивилизацији све болесније, све више лекова, додатака исхрани, фенси производâ, начинâ и цака да се боље одморимо или уживамо – али ипак нисмо претерано срећни!

Где лежи лек свему томе? По Ајур-Веди, древноиндијској медицинској науци, грубо се санира грубим, а лечи једино суптилним и још суптилнијим! Наиме, ако код човека постоји проблем негде у телу, он се може санирати лековима, али се лечи једино чишћењем и оздрављењем суптилног тела! А ако постоји проблем у суптилном телу, тј. са психом, он се може исто санирати лековима, али се лечи једино чистим духовним здрављем. А како све ово повезати са мантром? – Мантра је чисто духовно здравље у облику звука, сама душа која лечи своју психу и своје тело и то је по Ајур-Веди најсуптилнији и најмоћнији лек који постоји, икад!

Лепота је у томе да реч *мантра* на санкр(и)ту управо то и значи: *лек (-тра) за психу и тело (ман-), излечење (-тра) од несуптилног живота (ман-), оно што чисти (-тра) психу и его од материјализма (ман-), оно што ослобађа (-тра) целокупан човеков дух од зла и болести (ман-), па чак и оно што уздиже душу ка Апсолуту, ка Господу.* Укратко, мантра – зависно из ког угла се гледа – може бити: звучни лек, просветљујући звук, прочишћавајући звук, спасоносни звук, духовни (трансцендентални) звук или чак молитва. У чему је онда цака? – У томе да се мантра, као и сваки други лек, не мора примењивати са било каквом вером или поверењем да ће деловати (премда је то, наравно, плус), него се може примењивати само искуствено, емпиријски, да се проба, да се примени, чак и ако мислиш да је то глупост или из чисте радозналости – она делује!

Зашто бисмо веровали да мантра делује? Шта ако не можемо да искључимо мозак који пита: А што бих ја ово? Одговор је: Искључите мозак и пробајте како би то било да је звук лек... Шта имате да изгубите? Апсолутно ништа јер звук нема руке да вам ишта и отме! А ако се навучете, навукли сте се на опште благо које онда и вама припада и ни према коме, дакле, немате ни обавезе ни икаквога морања. И чак и да је све то само трип, то је најлепши сањалачки трип о звуку који би се икад могао смислити! У духу тога, ево и једне препоруке како искусити трансцендентални звук: *Замисли да постојиш само ти, Апсолутно и апсолутни звук (мантра), да ничега другог нема, и ти апсолутним звуком зазиваш оно Апсолутно, Апсолутни лек да се разастре у теби, чистим и целим срцем!* Ако сте и даље за, пођимо...

Прва мантра коју бих вам желео представити једна је од најдревнијих мантри познатих људскоме роду. Она гласи: *Ом намо бхагавате Васудеваја*,¹⁰ где примећујемо и слог *ом*, који је саставни део скоро свих санскр(и)тских мантри и значи: *О Више Ја, О Апсолуте!* Надаље, слог *ом* појачан је речју *бхагавате*, што је исто што и наша реч *Бог* или *божанско*, дакле реч је о Духовној, Божанској енергији, Богу, ако је ко верујући па жели да тако каже – како рекосмо, сваки приступ ради! Затим је ту и реч

¹⁰ Подебљани слогови – су наглашени. За саму мантру видети: А.С. Bhaktivedanta Swami Prabhupāda, *Śrīmad-Bhāgavatam 6.1*, Beograd, 1996, 236.

намо која је вишезначна: *падам ничице, одајем поштовање, показујем да сам слуга, показујем да сам ту да примим благослове. У ком смислу? – Управо онако како и Индијанци кажу: Буди кротак пред својим Леком! Тако намо заправо значи: предајем се да примим све благодати. А Васудеваја значи Теби, Савести у моме срцу, врховна Душо, сама Свесности, врховна Свесности, дакле отеловљење или отелотворење чистог духовног здравља! Једном речју:*

Ом намо бхагавате Васудеваја!
О Више Ја (О Господе у моме срцу), излечи ме!

Ова се мантра, као и све ведске мантре може изговорити, одрецитовати (скандирати) или отпевати, било у исти глас, било у респонзији (један пева, а остали понављају). ¶ [Радионица I] Покушајмо све троје...

По моделу *Ом намо бхагавате Васудеваја!* има и многих других ведских мантри, од којих помињемо:

*Ом намо Нарајанаја!*¹¹
О Изворно Ја (О Господе по чијем сам лику), излечи ме!

*Ом Вишнавe намах!*¹²
О Вишње Ја (О Свевишњи), излечи ме!

И не само то, већ и поменуте мантре могу бити чак извесна врста звучнога увода у један низ заштитних мантри по имену *Нарајана-кавача*, која је дата у енциклопедији целокупне ведске културе, (*Шримад-*)*Багаватаму*, 6. певање, 8. поглавље, строфе 12-34.¹³ Као посебно занимљиву, издвајамо строфу 30: *Нека нас духовни називи (света имена) Апсолута, сама Трансценденција и сви Њени облици и видови, Њени вечни слуге и сва духовна оружја која поседује и која Је красе – као најмилије и најрођеније заштите од свих опасности, зала и болести, наш живот, психу, интелигенцију и тело!* (превод Ж. В).

Следећа је мантра којом се призива личан однос са својим Вишим Ја (Свевишњим), а то је, по Ведама, основни корак дубоког, коначног и потпуног излечења човековог. Поменута је мантра заправо седма строфа из дела *Шарангаати-гадјам* једног од великих учитеља средњевековне Индије, *Раманује*.¹⁴

*твам ева мата ча, пита твам ева,
твам ева бандуш ча, гурус твам ева,
твам ева видја, дравинам твам ева,
твам ева сарвам, мама девадева!*

О Више Ја (О Свевишњи), Ти једини си ми и мајка и отац,
Ти једини си ми и пријатељ и врховни учитељ – једино Ти!
Ти једини све си што знам, све што имам – једино Ти!
Ти једини си мени у животу све, духовни Апсолуте
(Вишњи Боже над боговима)! (превод Ж. В).

¹¹ Исто, 235.

¹² Исто, 237.

¹³ Исто, 237-251. Иначе, *каваче*, заштитне мантре, обично се рецитију (скандирају)!

¹⁴ P. Bh. Annangaracharya, *Shrimad bhagavad Ramanuja granthamala I*, Kancheepuram, 1974.

Ова мантра обично се пева, било у исти глас, било у респонзији (један пева, остали понављају). ¶ [Радионица II] Покушајмо и ми...

Трећа и наша завршна мантра поменута је у *Нарајана-кавачи* као *бхагавад-нама* и *харер нама*,¹⁵ другде и као *кришна нама*.¹⁶ То је мантра коју већ знамо, а заправо уопште не знамо, мантра *Харе Кришна*. Знамо јер смо је чули макар у мјузиклу „Коса“ или је чак певали док смо били млади и хипици, а не знамо јер не знамо шта један део Веда, *Кали-сантарана-упанишада*, у целости наводећи поменуту мантру каже о њеној духовној лековитости:

„*Харе Кришна Харе Кришна Кришна Кришна Харе Харе,
Харе Рама Харе Рама Рама Рама Харе Харе!*“

*ити – шодашакам намнам кали-калмаша-нашанам,
натах паратаропајох сарва-ведешу дришјате.*

Ова шеснаестоделна ниска од именâ Апсолута (Господа) једини је заиста делотворан начин да се свако излечи од свих злоцрних болести страшнога доба у којем живимо. Ово тврди сваки ведски спис! (превод Ж. В).

И не само то, него нас Веде обаштевају да је поменута мантра и *маха-мантра*, што значи *мантра над мантрама, краљица свих мантри, најлековитија мантра од свих мантри*,¹⁷ чак на апсолутном плану извор свих постојећих мантри, укључујући и мантру *ом*.¹⁸ А значење ове мантре је: *Нека однос Љубави (Божјије) [= Харе] започне међу нама, о Апсолуте лично! (Госпode мој!) [= Кришна], нека постанем здрав, духован и блажен као Ти! [= Рама]*¹⁹ и овом се мантром не само призива, већ у потпуности остварује личан однос са својим Вишим Ја (Свевишњим), а то је по Ведама, најдубље, коначно и потпуно излечење човеково!

Ова се мантра, као и све ведске мантре, може изговорити, одрецитовати (скандирати) или отпевати, било у исти глас, било у респонзији (један пева, а остали понављају), али се најобичније – пева. Притом, пошто је ово трансцендентални звучни лек најделотворнији који, по Ведама, постоји, и то најопштијега типа, може се и свакодневно самодозирати изговарањем одређени број пута, што се традиционално мери или бележи ознакама глином по телу, бројањем на прстима, али и на бројаници, што је очито и најпрактичније. Толико, засад – о овој теми.

¶ [Радионица III] Покушајмо сад да искусимо овај најлековитији духовни звук. И како рекосмо, запевајмо као да постојимо само ми, Апсолут и мантра, те мантром зазивајмо Апсолут и Апсолутни лек да се разастре у нама, чистим и целим срцем...

¹⁵ *Śrīmad-Bhāgavatam* 6.1, 247, 248. Наиме, у називу *бхагавад-нама*, *бхагавад-* је Онај исти који изговара *Бхагавад-гиту* – Кришна. Видети: А.С. Bhaktivedanta Swami Prabhupāda, *Bhagavad-Gītā kakva jeste*, Vaduz, 1991, *Uvod*. Целокупно дело, на енглеском, може се бесплатно скинути са <http://www.iskcondesiretree.info/> (Books, Śrīla Prabhupāda), на хрватском са <http://www.plavidecak.org/> (Књиге), а на српском по цени штампе поручити од издавачке куће *Би-Би-Ти* на број 0643907752 (Александар Перић). Док, назив *харер нама* поменут је и дефиницијски у једној од пурана (објашњења Веда) по имену *Брихан-нарадија-пурана*. Видети: Исти, *Наука о самоспознаји*, исто.

¹⁶ У најпознатијем епу средњевековне Индије, *Ћејтанја-харитамриту*. Видети: Исти, *Śrī-Caitanya-caritāmṛta* I. 1, Rijeka, 1990, *Opšti indeks*. Целокупно дело, на енглеском, може се бесплатно скинути са <http://www.iskcondesiretree.info/> (Books, Śrīla Prabhupāda).

¹⁷ Исти, *Наука о самоспознаји*, исто.

¹⁸ Ж. Вељковић, *Мантре „Бихарске школе јоге“*, Београд, 2010, 20. Упоредити: Śācīnandana Swami, *Nāma rahasya – the confidential secrets of chanting the Holy name in perfection*, 2008. Књига се може по приступачној цени поручити на www.saranagati-publishing.net, односно info@saranagati-publishing.net.

¹⁹ Упоредити: А. Ч. Бхактиведанта Свами Прабхупад, *Наука о самоспознаји*, исто.